
Maa-aines- ja ympäristölupahakemus soran ottamiseen ja murskaukseen, Morenia Oy, Hyynilänkangas 790-511-1-28, Selkee 790-511-1-16 ja Soini 790-512-1-126, Sastamala

YMPTJAOS 05.12.2023 § 50
210/11.01.00/2023

Asia

Ympäristönsuojelulain 39 §:n ja maa-ainelain 4 §:n mukainen hakemus maa-ainesten ottamiseen.

Hakija

Morenia Oy
Automaatitietie 1
90460 Oulunsalo
y-tunnus: 3169375-1

Toiminta, jolle haetaan maa-aines- ja ympäristölupaa

Maa-ainesten ottosuunnitelma ja ympäristölupahakemus koskee ottamisaluetta, joka sijaitsee kiinteistöillä Hyynilänkangas 790-511-1-28, Selkee 790-511-1-16 ja Soini 790-512-1-126 Hyynilänkankaan alueella Selkeen ja Mierolan kylissä Sastamalassa. Suunnitelman mukaisella kaivualueella on yhteensä noin 225 000 m³tr hyödynnettävää ja kaivettavaa maa-ainesta. Lupaa haetaan 10 vuodeksi.

Alueen eteläpuolella kulkee Mouhijärventie (tie 259), jota pitkin alueen kaakkoispuolella sijaitsevaan Mouhijärven taajamaan on noin kahdeksan kilometrin etäisyys. Kyseessä on olemassa oleva soranottoalue, jossa on ollut kaivutoimintaa vuodesta 2005 lähtien. Ottotoiminnan seurauksena on muodostunut noin 4,5 ha:n kokoinen avoinna oleva sorakuoppa. Viime vuosina alueella ei ole ollut ottotoimintaa ja maa-ainelupa sekä ympäristölupa ovat umpeutuneet. Alueelle haetaan nyt uutta maa-aines- ja ympäristölupaa (yhteislupaa), sillä ottotoimintaa ollaan jatkamassa alueella ja sen myötä ottamisaluetta laajennetaan itään (vaihe 3). Jo aiemmin kaivettu alue toimii jatkossa varastointi- ja työskentelykenttänä (vaiheet 1 ja 2). Osittain vanha alue on jo maisemoitu (pohjois- ja länsiluiska), kyseinen alue jätetään nyt ottamisaluerajauksen ulkopuolelle. Tämän suunnitelman ja hakemuksen mukainen ottamisalue, eli alue, jonka sisäpuolelle kaikki ottotoimintaan liittyvät toiminnot kuten pintamaiden ja maa-aineksen varastointi sijoittuvat, on pinta-alaltaan 7,3 ha. Kaivualue, eli alue, jossa varsinainen soran kaivu tapahtuu tämän suunnitelman mukaisesti, on pinta-alaltaan 5,4 ha. Siitä osa tosin on jo loppuun kaivettua aluetta, varsinainen laajennusalue, eli vaihe 3, on pinta-alaltaan 2,6 ha, mutta myös vanhan vaiheen 2 alueella on jonkin verran soraa vielä kaivamatta. Suunnitelman mukaisella kaivualueella on yhteensä noin 225 000 m³tr hyödynnettävää ja kaivettavaa maa-ainesta. Soraa jalostetaan ottamisalueella seulontalaitoksella sekä osittain mobiililla murskauslaitoksella. Seulonta ja murskaus on urakkaluonteista.

Murskauslaitoksen maksimituotanto alueella on 200 000 t/a ja keskimääräinen tuotanto on 50 000 t/a.

Kyseessä on olemassa olevan toiminnan jatkaminen ja toiminnan aloittamiselle mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta haetaan lupaa YSL 199 § ja 21 §:n mukaisesti.

Toimivaltainen lupaviranomainen ja luvan hakemisen peruste

Maa-aineslain 7 §:n mukaisesti 4 §:ssä tarkoitetun sekä ympäristönsuojelulain 34 § mukaisesti 27 § tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona toimii Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Asian vireilletulo

Maa-aines- ja ympäristölupahakemus on tullut vireille 28.3.2023. Hakemusta on täydennetty 19.6.2023 ja 29.9.2023.

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne sekä muut maankäyttörajoitukset

Mouhijärven kunnanhallitus myönsi maa-aineslupa kymmeneksi vuodeksi päätöksellään 7.3.2005 § 99. Lupa koski vaihetta 1 ja 240 000 m³otr ottomäärää. Vuonna 2011 haettiin uusi maa-aineslupa, joka koski sekä vaihetta 1, joka oli kaivettu lähes loppuun sekä uutta vaihetta 2. Sastamalan rakennuslautakunta myönsi uuden maa-aineslupa päätöksellään 28.8.2012 § 78 (päätös annettu 30.8.2012) 155 000 m³otr ottomäärälle. Lupa oli voimassa 29.9.2022 asti. Soran murskaukselle on Sastamalan perusturvakuntayhtymän ympäristöjaosto myöntänyt ympäristölupa 31.1.2006 (annettu 7.2.2006). Lupa oli voimassa 7.3.2015 asti. Uuden ympäristölupa on Sastamalan seudun sosiaali- ja terveyslautakunnan ympäristöjaosto myöntänyt päätöksellään 19.5.2015 § 49. Lupa oli voimassa 29.9.2022 asti. Hakemuksen mukainen ottamisalue sijaitsee kiinteistöillä Hyynilänkangas 790-511-1-28, Selkee 790-511-1-16 ja Soini 790-512-1-126. Kiinteistö Hyynilänkangas 790-511-1-28 on hakijan omistuksessa. Kiinteistö Soini 790-512-1-126 on yksityishenkilön omistuksessa ja kiinteistö Selkee 790-511-1-16 on valtion Metsähallituksen omistuksessa.

Sijainti ja sen ympäristö

Soranottoalue sijaitsee Mouhijärventie 259 varrella noin 9 km etäisyydellä Mouhijärven keskustasta (Mouhijärvi-Suodenniemi). Alue on olemassa oleva soranottoalue.

Ottamisalueen kohdalla tai läheisyydessä ei ole asemakaavoja eikä yleis- tai osayleiskaavoja. Lähin yleiskaava-alue lännessä on yli 2 km etäisyydellä Suodenniemen tuulivoimaosayleiskaava ja kaakossa yli 6 km etäisyydellä Mouhijärven osayleiskaava. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ottamisalueella on pohjavesialuumerkintä sekä maaseutualue-merkintä.

Ottamisalueen välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta. Lähin yksittäinen asuintalo sijaitsee alueen pohjoispuolella noin 380 m etäisyydellä. Muuta haja-asutusta on pohjoisessa n. 800...1200 m etäisyydellä. Etelässä lähin yksittäinen asuintalo on noin 900 m etäisyydellä. Itäpuolella asutukseen on yli 1,4 km ja länsipuolella yli 2 km.

Luonto, suojelualueet ja typografia

Ottamisalueen vaiheet 1 ja 2 ovat kokonaisuudessaan avoinna olevaa soranottoaluetta, jossa ei ole erityisiä luontoarvoja. Vaiheen 1 länsi- ja pohjoispuolinen luiska on jo metsitetty, eikä tätä enää sisällytetä ottamisalueeseen. Tämän suunnitelman mukaisella laajennusalueella, eli vaiheella 3, puusto on jo poistettu lähes kokonaisuudessaan. Ainoastaan etelä- sekä luoteisosassa on puusto vielä poistamatta. Luontoarvoa ei siten ole myöskään vaiheen 3 alueella. Laajoja avohakkuita on tehty myös idempänä harjualueella.

Lähin luonnonsuojelualue on ottamisalueen pohjoispuolella noin 550 m etäisyydellä sijaitseva Kilkankorven yksityinen suojelualue. Lähin Natura-alue on Lavijärven-Palojärven kalliot (FI0200157), joka sijaitsee ottamisalueelta luoteeseen yli 7 km etäisyydellä.

Ottamisalue sijaitsee itä-länsisuuntaisella Mouhijärvi-Suodenniemi harjumuodostumalla, sen loivalla etelärinteellä. Pohjoisessa alue rajoittuu Kankaantiehen, joka on tasolla noin +126. Alueen eteläpuolella kulkee Mouhijärventie, joka on tasolla noin +109,5...+110. Mouhijärventien eteläpuolella sijaitse Leivinsuo, jossa maanpinta on tasolla noin +109...+109,5. Alueen koillispuolella sijaitsee Kilkansuo, jossa maanpinta on tasolla noin +103.

Varsinainen harjualue kohoaa ottamisalueen kohdalla, ja myös idempänä, korkeimmillaan tasoon noin +126. Tämän suunnitelman mukaisella laajennusalueella (vaihe 3) luonnollinen maanpinta vaihtelee tasovälillä +115...+126. Jo aiemmin kaivetulla alueella (vaiheet 1 ja 2) pohjataso vaihtelee pääosin tasovälillä +111...+114. Harjualue kokonaisuudessaan on ollut laajamittaisen soranotto toiminnan kohteena pitkään. ELY-keskus on inventoinut Pirkanmaan arvokkaita harjualueita viimeksi vuonna 2014 (Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014).

Kyseisessä raportissa todetaan, että osa Hyynilänkankaasta on edelleen arvokasta maisema- aluetta. Tämä rajattu arvokas alue sijaitsee ottamisalueelta länteen noin 650 m ottamisalueelta, Leivinsuon ja motocrossradan länsipuolelle. Motocrossrata ei ole enää käytössä. Tämän suunnitelman mukaisella varsinaisella ottamisalueella ei puolestaan ole erityistä maisema-arvoa, eikä se edusta maa-aineslain tarkoittamaa kaunista maisemakuvaa.

Museoviraston rekisterissä ei ole muinaismuistoja ottamisalueen läheisyydellä. Lähin muinaismuisto sijaitsee alueen luoteispuolella noin 700 m etäisyydellä.

Pinta- ja pohjavesiolosuhteet

Ottamisalue sijaitsee Hyynilänkangas-Suodenniemi pohjavesialueella (0249304). Pohjavesialue on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi, 1-luokka.

Koska alue on pohjavesialuetta, noudatetaan toiminnassa erityistä varovaisuutta. Pohjavesialueen suojeleusuunnitelmassa on esitetty, että vedenottamoiden vedenottoaivojen ympärille tulee jättää 300 m suojaetäisyys, jossa maa-ainesten ottoa ei ole. Lisäksi pohjaveden suojaksi on jätettävä 6 m suojakerros. Nämä ehdot täyttyvät tässä suunnitelmassa ja hakemuksessa. Pirkanmaan ELY-keskus on ennakkolausunnossaan 23.12.2021 todennut, että ottotoiminnan laajentaminen olisi mahdollista alueella.

Hulevesien hallinta

Ottamisalueella ei muodostu johdettavia hulevesiä, sillä sade- ja sulamisvedet, jotka eivät haihdu, imeytyvät pohjamaahan. Ottamistoimintaan liittyvää hulevesien hallintatoimenpiteille ei siten ole tarvetta.

Yleiskuvaus toiminnasta ja sen laajuudesta

Suunnitelman mukainen ottamisalue, eli alue, johon kaikki soranottoon liittyvät toimenpiteet kohdistuvat on pinta-alaltaan 7,3 ha. Ottamisalueen vanha vaihe 1 on osittain rajattu ottamisalueen ulkopuolelle siltä osin, kun ko. alue jo on maisemoitu (pohjois- ja länsiluiska). Kaivualue, eli alue, jossa tehdään varsinaista maankaivua, on pinta-alaltaan noin 5,4 ha. Kaivu etenee järjestelmällisesti idän suuntaan vaiheeseen 3. Vanhalla vaiheen 1 alueella on myös jonkin verran kaivettavaa soraa jäljellä. Vaihe 1 toimii jatkossa vain varastokenttäalueena. Alin ottotaso on vaiheissa 2 ja 3 +113,30 (N2000). Suurin kaivussyvyys on noin 12 m (alueen pohjoisosassa). Kokonaisottomäärä on noin 225 000 m³ ktr. Yhdistettyä maa-aines- ja ympäristölupaa haetaan 10 vuodeksi.

Alueella jalostetaan soraa seulomalla ja osittain murskaamalla. Soran murskauslaitoksen maksimituotanto alueella on 200 000 t/a sora- ja murskelajikkeita ja keskimääräinen tuotanto on 50 000 t/a. Ottotoiminnan jälkeen alue palautetaan metsätalousalueeksi. Reunaluiskat loivennetaan kaltevuuteen noin 1:3 ja alue metsitetään männyllä.

Toiminta-ajat

Hakemuksen mukaiset toiminta-ajat ovat:

murskaus ja seulonta	ma-pe klo 7-22
kuljetukset	ma-pe klo 6-22
kuljetukset	la-su klo 6-22

(satunnaisesti tarvittaessa)

Kaivu ja soran jalostustoiminta on urakkaluonteista ja urakat voivat kohdistua mihin vuodenaikaan tahansa. Aktiivista toimintaa on alueella arviolta 0-4 kuukautta vuodessa, eli toiminta ei ole jatkuvaa. Tavanomaisesti seulonta-/murskausurakka kestää muutaman viikon kerrallaan. Urakoiden välillä saattaa olla pitkiäkin taukoja kaivu- ja jalostustoiminnassa. Kuljetuksia saattaa olla tasaisemmin ympäri vuoden. Toiminnan tehokkuus riippuu kiviaineksen kysynnästä.

Etenkin talvisin saattaa olla pidempiä aikajaksoja, jolloin kuljetuksia eikä muutakaan toimintaa ole lainkaan.

Käytettävät polttoaineet

Kevyttä polttoöljyä kuluu toiminnassa keskimäärin 37,6 t/a. Aiemman ympäristöluvan mukaisesti ottamisalueella oli polttoaineiden säilytys sallittua toiminta-ajan puitteissa ja tukitoiminta-alueen osalta oli annettu lupamääräyksiä. Alueella aiemmin ollut tukitoiminta-alue ei enää ole olemassa tai se vaatisi joka tapauksessa kunnostusta. Alueelle tullaan rakentamaan uusi tukitoiminta-alue, jossa työkoneiden polttoaineita varastoidaan. Tukitoiminta-alueen sijoittaminen pohjavesialueen ulkopuolelle ei ole mahdollista. Suojattu osa tukitoiminta-alue rakennetaan VnA 800/2010 (murausasetus) vaatimusten mukaisesti siten, että maaperä suojataan tiiviillä muovikalvolla, jonka päälle levitetään vähintään 20 cm paksu hiekkakerros. Suojattu alue on laajuudeltaan sellainen, että siihen mahtuu polttoainesäiliö ja tankattava ajoneuvo.

Suojatun alueen reunat korotetaan. Alueelle sijoitettava polttoainesäiliö tulee olla tyyppihyväksytty ja kaksoisvaipallinen. Lisäksi se tulee olla varustettu ylitäytön estimellä ja lukitusmekanismilla. Tukitoiminta-alueella varastoidaan imeytysmateriaalia öljy- tai polttoainevahinkojen varalta. Vaarallisia jätteitä ei alueella säilytetä.

Päästöt ympäristöön

Päästöt ilmaan ja niiden vähentäminen

Arvioidut päästöt:

Hiukkaset	kesk. 0,19 t/a, max. 0,77
Typen oksidit (NO _x)	kesk. 1,62 t/a, max. 6,48
Rikkidioksidi (SO ₂)	kesk. 0,04 t/a, max 0,14
Hiilidioksidi (CO ₂)	kesk. 108 t/a, max 432

Pöly

Pölyämistä syntyy kuormauksesta, työmaaliikenteestä, kuljetuksista sekä seulonasta ja murskauksesta. Tuulisella säällä pölyä syntyy myös varastokasoista ja hienoainesta sisältävistä seinämistä. Hieno leijuva pöly leviää lyhyitä matkoja tuulen mukana. Merkittävin pölylaskeuma kohdistuu yleensä ottoalueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Sateisina vuodenaikoina pölyn leviäminen on ilmankosteuden takia vähäistä. Työmaateiden pölyämistä torjutaan tarvittaessa kastelulla sekä teiden säännöllisellä kunnostuksella. Pölyntorjunnassa ei käytetä suolaa. Varastokasat pyritään sijoittamaan siten, että tuulen aiheuttama pölyäminen on mahdollisimman vähäistä. Pölyämistä aiheuttamat toimenpiteet alueella eivät ole jatkuvia, esimerkiksi seulongtaa ja murskausta on vain urakkaluontaisesti. Murskauslaitoksen pölyämistä vähennetään tarvittaessa kastelulla, mutta ennakoarvion mukaan tarve tälle on vähäistä.

Melu

Ottotoiminnasta aiheutuvaa melua syntyy soran seulonnasta, kuormauksesta, raskaasta liikenteestä sekä soran murskauksesta. Seulontan aiheuttama melutaso on yleensä varsin vähäinen, murskauslaitoksen melupäästöt ovat hieman suurempia. Urakkaluonteisen toiminnan myötä meluhaitat kokonaisuutena ovat hyvin vähäiset. Valtioneuvoston asetuksen mukaan melun ekvivalenttitasoksi sallitaan päiväsaikaan lähimmässä häiriintyvässä kohteessa korkeintaan 55 dB (A). Vapaa-ajan asuinrakennuksessa melutaso ei saa ylittää 45 dB. Ottamisalueen välittömässä läheisyydessä ei ole häiriintyviä kohteita, eikä erityisiin melutorjuntatoimenpiteisiin ole tarvetta. Pohjoispuolen lähimpään asutukseen on ottamisalueen rajalta noin 380 m, mutta seulonta- ja murskauslaitos sijoitetaan siten, että siihen etäisyyttä jää pääosin vähintään 500 m. Seulonta-/murskauslaitos sijoittuu pohjoispuolen asutukseen nähden alhaisella tasolla ja soranottoalueen rintaukset estävät tehokkaasti melun kantautumisen pohjoiseen. Melupäästöjen raja-arvot eivät voi ylittyä. Ottamisalueen reunoille sijoitettavat pintamaakasat toimivat myös meluvalleina. Alueen sisäinen liikenne pyritään minimoimaan, jolloin turhilta meluhaitoilta vältytään.

Liikenne

Ottamisalueelle on olemassa oleva tieliittymä Mouhijärventieltä, tie nro 259. Ottotoiminta aiheuttaa suunnitelman mukaisten kokonaisottomäärien perusteella keskimäärin noin 5-10 kpl kuljetuskäyntejä kohteessa arkisin. Todellisuudessa kuljetusmäärissä on suuria kausittaisia vaihteluita riippuen maa-aineksen kysynnästä. Todennäköisesti tulee esiintymään pidempiäkin jaksoja, jolloin kuljetuksia ei ole lainkaan ja vastaavasti kausia, jolloin kuljetuksia saattaa olla keskimääräistä enemmän, maksimissaan noin 50 käyntiä vuorokaudessa. Kesäkuukausina liikennettä on todennäköisesti enemmän kuin talviaikana.

Arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön

Ottotoiminnan jälkeen alue palautetaan metsätalousalueeksi. Jälkihoidolla alue pyritään saamaan mahdollisimman hyvin ympäröivään maastoon ja maisemaan istuvaksi. Jälkihoidon toteutuksessa huomioidaan myös alueen pohjavesiluokitus ja maisemansuojeluun liittyvät näkökohdat.

Jätteet

Sekajätettä syntyy toiminnassa noin 100 kg/a. Rautaromua syntyy noin 500 kg ja saniteettijätettä noin 300 kg. Vaarallista jätettä ei synny, alueella ei varastoida vaarallisia jätteitä. Ottamisalueella ei suoriteta työkoneiden huoltoja, eikä alueella siten ole tarvetta vaarallisten jätteiden säilytykselle. Mikäli vaarallisia jätteitä jostain syystä muodostuisi, välivarastoidaan ne lyhytaikaisesti tiiviissä ja lukittavassa kontissa suojatulla tukitoiminta-alueella. Jätteistä pidetään omaa kirjanpitoa,

josta selviää mm. niiden laatu ja määrät.

Kaivannaisjätteistä on tehty erillinen jätehuoltosuunnitelma. Suunnitelman mukaan pintamaita syntyy yhteensä noin 13 000 m³. Pintamaat käytetään alueen maisemoinnissa.

Arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja niihin varautuminen

Murskaus- ja seulantaitoksen sekä sorankaivun normaalista toiminnasta ei aiheudu vaaraa ympäristölle. Pohjaveden likaantumiswaara syntyy poltto- ja voiteluaineiden sekä laitteissa ja koneissa käytettävien hydraulikkaöljyjen riskistä onnettomuus- tai häiriötilanteessa päästä maaperään ja pohjaveteen. Alueelle rakennetaan asianmukainen tukitoiminta-alue. Työkoneiden kuntoa seurataan jatkuvasti, jotta mahdolliset öljyvuodot havaitaan välittömästi. Alueella työskenneltäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota laitteiden ja koneiden kuntoon sekä öljyjen ja polttoaineiden huolelliseen käsittelyyn. Toiminta-alueelle varataan turvetta tai muuta öljynimeytysainetta riittävä määrä (50-100 l), jotta mahdollisen öljyvahingon sattuessa voidaan heti ryhtyä asianmukaisiin torjuntatoimenpiteisiin. Vahingosta ilmoitetaan välittömästi kaupungin pelastus- ja ympäristöviranomaisille. Alueelle muodostuu työnaikaisia jyrkkiä rintauksia. Putoamisriskistä varoitetaan esim. lippusiimoilla ja varoituskylteillä. Alue on työmaa-alueita, johon asiattomilla on pääsy kielletty. Toiminta-alueella vähennetään työmaaliikenteeseen kohdistuvia riskejä rajoittamalla nopeuksia ja tarvittavin varoituskyltein. Kuljetusajoneuvot ja työkoneet on varustettu peruutusvaroitusäänellä.

Toiminnan tarkkailu

Murskauslaitoksen toimintaa seurataan jatkuvasti. Toiminnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa tai vastaavaa, jonne kirjataan mm. tuotantomäärät, -ajat, lajitteet, tiedot käytetyistä raaka-aineista ja polttoaineesta ja sen määrästä, tiedot syntyneistä jätteistä ja sen poiskuljetuksista sekä maininnat mahdollisista toimintahäiriöistä ja niiden syistä.

Alueen jälkikäyttö ja maisemointi

Ottamisalue muotoillaan mahdollisimman hyvin ympäristöön istuvaksi. Ottoalueen reuna-alueille muodostuvat korkeuserot kaivutason ja ympäröivän maanpinnan välillä ovat lopputilanteessa enimmillään noin 12 m alueen pohjoisosassa. Reunaluiskat loivennetaan ja muotoillaan kaltevuuteen noin 1:3, jolloin luiskan pituudeksi muodostuu pohjoisosassa enimmillään noin 40 m. Eteläosassa luiskia ei muodostu, vaan ottamisalueen pohjataso yhtyy ympäröivän maaston kanssa ilman luiskia. Ottotoiminnan aikana ottoa tehdään siten, että luiskien rakentaminen onnistuu ylittämättä ottoalueen rajausta. Luiskien ylä- ja alapääty pyöristetään, jotta ne istuvat paremmin maisemaan. Mahdollisella alueelta kaivetulla epäkurantilla maa-aineksella voidaan pohjatasoa muotoilla rakentamalla maisemaa elävöittäviä kumpareita (mahdollisuuksien mukaan). Savea/silttiä tai liian hienorakeista aineista ei kuitenkaan

saa sellaisenaan levittää alueelle, jotta sadeveden imeytyminen pohjavedeksi ei häiriintyisi. Pohjatason alueilla, joilla maaperä on saattanut tiivistyä, esim. ajourilla, voidaan maanpinta tarvittaessa rikkoa ja möyhentää ennen kuin se tasataan suunnitelman mukaiseen pohjatasoon. Ennen istutuksia levitetään luiskiini ja pohjatasolle alueelta aiemmin poistettuja pintamaita. Verhoilun tavoitteellinen paksuus on 20 cm. Myös mahdollinen hyödyntämättä jäänyt hienorakeinen siltti sopii hyvin kasvualustaksi metsälle, kun siihen sekoitetaan 3-5 paino-% esimerkiksi turvetta tai kuorikariketta. Pintamateriaalin valinnassa on otettava huomioon, ettei maa-aines ole liian hienorakeista ja että se sisältää kasvualustalle tarpeellisen määrän orgaanista ainesta. Pintamaan sekaan voidaan myös sekoittaa hiekkaa. On mahdollista, että pintamaita ei ole tarpeeksi levitettäväksi koko alueelle. Tällöin istutukset tehdään osittain suoraan hiekkapohjalle (ks. luku 4.3). Pintamaiden tuontia muualta ei ole suositeltavaa varsinkaan tärkeällä pohjavesialueella, sillä maiden mukana voi kulkeutua haitta-aineita, jotka imeytyvät pohjaveteen.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Lupaa haetaan maa-ainesten ottamisen aloittamiseen (jatkamiseen) mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa (MAL 21 §, YSL 199 §). Aloituslupahakemus koskee koko ottamisaluetta, mutta mikäli se jostain syystä ei ole mahdollista, haetaan aloituslupaa vähintään vaiheen 2 alueelle, joka on luvitettu jo aiemmin. Vaiheen 3 alueella ei myöskään ole tiedossa olevia rajoitteita ottotoiminnalle ja alueella on puusto hakattu jo lähes kokonaisuudessaan. Hakija asettaa vakuuden alueen ennallistamiseksi, mikäli lupa mahdollisessa muutoksenhaussa evättäisiin.

Hakija ei ole esittänyt vakuutta toiminnan aloittamislupalle mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 § ja MAL 21 §).

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta on tiedotettu ympäristönsuojelulain 44 §:n mukaisesti kuuluttamalla 6.4.-12.5.2023 Sastamalan kaupungin internetsivuilla. Asiakirjat ovat olleet julkisesti nähtävillä kuulutusajan ympäristöterveydenhuollon Sastamalan toimipisteessä ja Sastamalan ympäristönsuojelun internetsivuilla. Kuulutusta koskeva ilmoitus on julkaistu Tyrvään Sanomissa 12.4.2023. Lisäksi hakemuksesta on erikseen tiedotettu tiedossa oleville asianosaisille. Hakemuksen johdosta ei ole järjestetty kuulemistilaisuutta tai yleistä katselmusta.

Lausunnot

Ympäristölupahakemuksesta on pyydetty ympäristönsuojelulain 42 §:n ja ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n mukaisesti lausunto Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomaiselta, Sastamalan Vedeltä ja Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomainen toteaa 25.5.2023 antamassaan lausunnossa seuraavaa: Suunnittelualue sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella ja alueella on Suodenniemen vesiosuuskunnan ja Sastamalan Veden Hyynilänkankaan vedenottamo. Uusien vedenottamoiden selvitys on käynnistymässä.

Hyynilänkankaan pohjavesialueelle ei tule myöntää uusia maa-aines- ja ympäristölupia olemassa ja suunnitelmissa olevien vedenottamoiden talousveden laadun turvaamiseksi.

Sastamalan Veden lausunto

Sastamalan Vesi toteaa 12.5.2023 antamassaan lausunnossa seuraavaa: Hyynilänkankaan I-luokan pohjavesialueelta on otettu jo nykyisinkin runsaasti maa-aineksia. Alueelle ei tulisi myöntää uusia lupia maa-ainesten ottamiselle tai muulle pohjaveden pilaantumisriskiä aiheuttavalle toiminnalle.

Mikäli ottolupa myönnetään, on varmistettava, mm. säännöllisellä pohjaveden korkeustason seurannalla, että maa-ainesten ottamisesta ei missään olosuhteissa voi muodostua pohjaveden pilaantumisriskiä. Kaikkia Hyynilänkankaan ja Suodenniemen KK pohjavesialueiden suojelusuunnitelman määräyksiä ja ohjeita on noudatettava. Luvanhakijan on esitettävä laskelma, jonka perusteella voidaan todeta, että suojelusuunnitelman mukaisesti, maa-ainesottoa ja maisemoimattomia maa-ainesalueita ei ole yli 30 % pohjaveden valuma-alueen pinta-alasta haetun luvanmukaisen maa-ainesoton päätyttyä tai kuluessa. Alueella ei saa varastoida polttoaineita eikä öljyjä. Työkoneiden tankkaamista varten on rakennettava tiivispohjainen alusta.

Lausuntoa on täydennetty 24.5.2023 muuttuneen tilanteen vuoksi. Sastamalan Vesi on käynnistänyt tutkimuksen Hyynilänkankaan vedenottamon vedenoton hajauttamiseksi ja lisäämiseksi lähitulevaisuudessa. Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottotoiminta toteutuessaan estäisi vedenoton kehittämisen laajalla harjualueella, joka on keskeinen Sastamalan seudun vedenhankinnan kannalta. Riskejä aiheutuu hakemuksen mukaisen ottotoiminnan oheistoiminnasta, murskauksesta, maa-ainesten oton takia avattavasta alueesta ja olemassa olevan alueen syventämisestä. Se, että alue on osin avattu ja jälkihoitamaton, ei ole uuden luvan myöntämisen peruste 1. luokan pohjavesialueella tapahtuvalle maa-ainesten ottamiselle. Kaikki alueella tapahtuva ottamistoiminta oheistoimintoineen aiheuttavat vaaraa 1. luokan pohjavesialueelle ja pohjavedenlaadulle sekä vaarantavat Sastamalan Veden vedenhankinnan kannalta tärkeän vedenottamon toimintaa.

Hakemuksen mukainen ottoalue sijoittuu 430 metrin etäisyydelle tutkitusta vedenottopaikasta ja 600 metrin etäisyydelle käytössä olevasta vedenottamon kaivosta. Tutkittu vedenottopaikka ja ainakin yksi vedenottamon kaivoista sijaitsee pohjaveden virtaussuunnassa suunniteltuun maa-ainesten ottoalueeseen nähden. Käytettävissä olevan tiedon mukaan suunniteltu ottoalue sijoittuu ainakin tutkitun

vedenottoaikan, mutta todennäköisesti myös olemassa olevan vedenottamon arvioidulle lähisuojavaikuttajalle.

Sastamalan Vesi huomauttaa, että nykyisen oikeuskäytännön (mm. KHO 2020:62) mukaan tutkitun vedenottoaikan tai käytössä olevan vedenottoaikan lähisuojavaikuttajalle ei saa myöntää maa-ainesten ottolupia. Lisäksi 1. luokan pohjavesialueella ottoluvan myöntämisen edellytyksenä on vesilupa. Myös vesiluvan tarpeesta on runsaasti ajantasaista oikeuskäytäntöä, jonka osalta Sastamalan Vesi viittaa samankaltaiseen tilanteeseen perustavaan KHO:n päätökseen 16.7.2020 t. 3201. Päätöksessä on todettu muun ohella seuraavaa: ”Tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella vesilain mukainen lupa on maa-ainelain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan maa-ainesten oton yhtenä edellytyksenä tilanteessa, jossa pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyyttä pidettäisiinkin verrattain vähäisenä. Näin ollen mainittu säännös huomioon ottaen lupa maa-ainesten ottamiseen voidaan tällaisessa tilanteessa myöntää vain, mikäli siihen on saatu vesilain mukainen lupa. Vedenottoaikojen tai vedenottamoiden tosiasiallisella käytöllä ei ole merkitystä asian oikeudellisen arvioinnin kannalta.”

Edellä oleva huomioiden Sastamalan Vesi toteaa, ettei luvan myöntämisen edellytyksiä ole ja lupahakemus on hylättävä. Mikäli käsittelyä kuitenkin päätetään jatkaa, tulee maa-ainelain mukaista lupakäsittelyä lykätä maa-ainelain 5 §:n mukaisesti ja pohjavesitutkimuksia täydentää.

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa 23.5.2023 antamassaan seuraavaa: Maakuntakaavassa alue on maaseutualue ja lisäksi alueelle on osoitettu tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue -merkintä. Soranottamisalueen rinteeseen voi olla muodostunut tai muodostua erittäin uhanalaisen törmäpääskyn pesimäyhdyskuntia. Ne tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa. Kannustetaan monimuotoisuutta lisäävien jälkihoitotoimien toteuttamiseen.

Kilometrin etäisyydellä sijaitsee vedenottamo ja suunnitteluala sijoittuu miltei kokonaan tälle pohjavedenottamolle määrätyn suoja-aluepäätöksen mukaiselle kaukosuojavaikuttajalle, jolle mm. ei saa perustaa nestemäisen polttoaineiden varastoa. Energia olisi otettava ensisijaisesti sähköverkosta.

Mikäli tutkitulle vedenottamon paikalle tulee vedenottamo, on mahdollista, että vaiheen 2 osalta suunnitteluala ulottuu osittain mahdollisen vedenottamon lähisuojavaikuttajalle.

Lähisuojavaikuttajalle ei tulisi avata uusia ottamisalueita. Suunniteltu ottamisalue sijoittuu nykyisen vedenottamon sekä tutkitun vedenottamon paikan kannalta riskialttiille paikalle.

Kaukosuojavaikuttajien ulkopuolinen osa suunnitteluala-alueesta on ainut mahdollinen sijoituspaikka tukitoimintoalueelle.

ELY-keskus pitää 6 metrin suojakerrospaksuutta hyvänä. Mikäli nykyisellä alueella syvemmälle kaivettu alue on kuulunut edelliseen lupaan, tulee riittävästä suojakerrospaksuudesta varmistua myös tällä alueella. Pohjavedentarkkailua pitää suorittaa.

Murskauslaitoksen alapuolinen maaperä on tiivistettävä siten, että

ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen estyy. Tukitoiminta- ja tankkausalueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Suoja-alueelta kertyvät sadevedet tulee johtaa eristeen päältä öljynerotuskaivojen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle tai pumpata riittävän suureen umpisäiliöön.

Luiskia tulee muotoilla kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan. Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa.

13.7.2023 ELY-keskus täydentää antamaansa lausuntoa seuraavasti.

Tutkittu vedenottoaika, johon ELY-keskuksen aiemmassa lausunnossa viitataan, on ELY-keskuksen, aiemmin ympäristökeskuksen tekemä alustava tutkimus alueen mahdollisesta vedenotosta. Sastamalan Veden lausunnon mukaan vedenottoa pohjavesialueella ollaan nyt hajauttamassa ja lisäämässä, jonka seurauksena Sastamalan Vesi on käynnistänyt tutkimuksen alueella. Näin ollen ELY-keskus ei voi ennalta arvioida, mikä on alueelle sijoittuva lopullinen vedenottoaika ja sen antoisuus, jonka perusteella arvioidaan kertymäalue, jolla muu toiminta voi vaikuttaa vedenottamon vedenlaatuun sekä määrään.

ELY-keskus muistuttaa, että maa-ainelain 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantamista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen. Lupa voidaan tarvita esimerkiksi silloin, kun suunniteltu maa-ainesten ottaminen kohdistuu pohjaveden pinnan alapuolelle, pohjavedenottamonsuoja-alueelle tai laaja-alaisesti pohjavesialueelle.

Maa-ainesten ottamisesta saattaa aiheutua myös ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia. Yhteiskunnan intressinä on veden laadun turvaaminen pitkälle tulevaisuuteen.

ELY-keskus katsoo, että uusien esitettyjen tietojen perusteella hankkeelle ei voida myöntää lupaa, koska hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia vireillä olevaan Sastamalan Veden vedenoton hajauttamishankkeeseen, eikä vaikutuksia toistaiseksi voida arvioida.

Hakijan vastine lausuntoihin

Hakijan 29.9.2023 antamassa vastineessa todetaan seuraavaa:

Pohjavesi ja vedenottamot

Hakemuksen mukaiselta varsinaiselta laajennusalueelta, johon kaivutoiminta jatkossa pääosin kohdistuu, on etäisyyttä yli 600 m vedenottamon lähimpään nykyiseen kaivoon (K5). Kyseiselle vedenottoaika-alueelle ei ole asetettu suoja-alue määräyksiä ja se sijaitsee ottamisalueen luoteispuolella. Vesioikeuden vahvistamat lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet koskevat vedenottamon kaivoja K1,

K2 ja K2, jotka sijaitsevat yli kilometrin etäisyydellä ottamisalueesta itään. Ottamisalue sijaitsee osittain näiden osalta kaukosuojavyöhykkeellä. Suoja-alueääräysten mukaan alueella ei saa ulottaa hiekan, soran eikä muun maa-aineksen ottoa tai maaleikkauksia syvemmälle kuin kahden metrin päähän ylimmästä pohjaveden pinnasta. Lupahakemuksessa on esitetty kuuden metrin suojakerroksen jättämistä pohjaveden pintaan, joten haettu ottotoiminta ei ole suoja-alueääräysten vastaista.

ELY-keskus ja vesilaitos ovat nostaneet esille, että vedenottoa pohjavesialueella ollaan hajauttamassa ja lisäämässä ja että asiaan liittyen tullaan tekemään lisätutkimuksia. Vesilaitokselta saatujen tietojen mukaan selvityksiä on tehty kesällä 2023, mutta tuloksia ei ole vielä saatavilla. Aiemmin tutkittu vedenottopaikka (joka ei toteutunut) sijoittuu 430 metrin etäisyydelle ottamisalueelta.

Tiedossa ei ole, milloin kyseinen vedenottopaikka tai mahdolliset muut uudet vedenottopaikat otettaisiin käyttöön, vai otetaanko ollenkaan. Pohjavesialueen suojelusuunnitelmassa on vedenottokaivojen ympärille esitetty 300 m laaja suojavyöhyke, jonne ei suositella myöntävän uusia maa-aineslupia.

Esiin tulleiden uusien vedenottosuunnitelmien myötä hakija on syyskuussa 2023 teettänyt alueelle maatutkaluotauksen (Geo-Work Oy), jotta paremmin voitaisiin arvioida kalliopinnan ja pohjaveden korkeustasoa ottamisalueella ja sen lähistöllä.

Maatutkaluotaustutkimus antaa hyvän yleiskuvan maaperästä ja sen kerrostumista sekä kalliopinnasta ja pohjavedenpinnasta. Tiedossa oli jo ennestään, että kallio on todennäköisesti pohjavedenpinnan yläpuolella osalla suunniteltua kaivualuetta (laajennusaluetta) ja että ainakin alueen itäpuolella on kalliokynnys. Tehty maatutkaluotaus vahvisti tämän, sillä tutkimuksen mukaan ottamisalueen vaiheen 3 (hakemuksen laajennusalue) pohjois- ja keskiosissa kalliopinta oli tasovälillä noin +106...+118. Tällä alueella maatutkaluotauksella ei havaittu pohjavettä, sillä kallio nousee pohjaveden yläpuolelle.

Muualla pohjavesipinta erottui tutkaustuloksissa ja alueella on myös useita pohjaveden havaintoputkia. Pohjaveden pinta on tasolla noin +105...+107. Maatutkaluotausraportti on esitetty liitteenä 1.

Kalliopinta ja pohjaveden pintakäyrästä maatutkauksen perusteella on havainnollistettu liitteenä 2 olevalla kartalla.

Laajennusalueesta (vaihe 3) noin puolet (pohjoisosaa) sijaitsee alueella, jossa ei esiinny pohjavettä kalliopinnan päällä. Kallio on korkealla vielä ottamisalueen itäpuolellakin. Noin 0,4 ha:n kokoisella alueella kalliopinta nousee jonkin verran suunnitellun ottotason (+113,3) yläpuolellekin, jonka seurauksena soranottomäärä tulee olemaan noin 10 000 m³tr ennakkoon arvioitua pienempi.

Kalliopinnan taso on esitetty myös liitteenä 3 olevissa leikkauspiirustuksissa (leikkaukset A ja D).

Alueen aiempien tutkimustulosten sekä nyt tehdyn maatutkaluotauksen perusteella maa-ainesten ottoalue sijoittuu vedenjakaja-alueelle, jossa kallio kohoaa paikoitellen pohjavedenpinnan yläpuolelle. Ottamisalue ei siten sijaitse vedenoton kannalta potentiaalisella alueella. Maa-ainesottoalueen sijainnista johtuen suunnitellusta ottotoiminnasta ei siten voida katsoa aiheutuvan haitallisia vaikutuksia pohjaveden muodostumiselle tai virtauksille eikä pohjaveden hyödyntämiselle.

vedenhankinnassa. Hakijan käsityksen mukaan luvanmyöntämisedellytykset ovat siten olemassa.

Uusi mahdollinen vedenottokaivo tulisi ilmeisesti sijoittumaan harjun pohjoispuoliselle alueelle. Maatutkaluotauksen mukaan kallio on korkeimmillaan ottamisalueen pohjoisosassa, eikä pohjaveden virtausta ottamisalueelta suuntaudu mahdollisiin uusien kaivojen suuntaan.

Hyynilänkangas-Suodenniemen pohjavesialue on pinta-alaltaan 4,44 km², eli 444 hehtaaria (pohjaveden muodostumisalue 304 ha).

Hakemuksen mukaisen ottamisalueen ollessa pinta-alaltaan 7,3 ha tarkoittaa se, että ottamisalue muodostaa 1,6 % pohjavesialueen pinta-alasta ja 2,4 % muodostumisalueen pinta-alasta.

Pohjavesialueella on lukuisia vanhoja soranottoalueita, mutta tällä hetkellä siinä ei ole voimassa olevia maa-aineslupia. Valtaosin vanhat ottoalueet on maisemoitu, eivätkä maisemoimattomat ottoalueet ja hakijan ottamisalue muodosta kuin muutaman prosentin pohjavesialueen pinta- alasta ja jäädään kauas riskirajana pidetystä 30 %:sta.

Tukitoiminta-alue ja polttoaineiden säilytys

Hakija on hakemuksessaan esittänyt, että alueelle tullaan rakentamaan uusi suojattu tukitoiminta-alue, jossa työkoneiden polttoaineita varastoidaan, ja että silloin kun alueella ei ole otto- ja lastaustoimintoja, polttoaineita tai voiteluaineita ei myöskään tuolloin alueella varastoida. Hakija on hyvin tietoinen pohjavesialueen tärkeydestä ja kaikkiin pohjaveden suojeluun liittyviin asioihin suhtaudutaan vakavasti. Tukitoiminta-alueeseen ja sen rakentamiseen liittyen voi lupapäätöksessä antaa määräyksiä, joita tullaan noudattamaan. Hakija pitää ELY-keskuksen lausunnossaan esiintuomia suojauskeinoja hyvänä. Kun pohja rakennetaan tiiviiksi ja sadevedet ohjataan öljynerotuskaivon kautta, riskejä pohjavedelle ei muodostu. Alueella ei tulla säilyttämään polttoaineita silloin, kun alueella ei ole toimintaa. Tukitoiminta-alue ei sijaitse vedenottamon lähi- eikä kaukosuojavyöhykkeellä.

Hakija toteaa, että alueella harjoitettava soranotto on varsin pienimuotoista ja kausiluontoista. Taloudellisista syistä ei ole mahdollista ottaa seulonta- ja murskauskäytön käyttöenergiaa suoraan sähköverkosta. Tämä edellyttäisi sellaisia investointeja, jotka eivät muodostuisi kannattaviksi tämän kokoluokan hankkeessa.

Vesilupa

Hakijan käsityksen mukaan hakemuksen mukainen ottotoiminta ei edellytä vesilain mukaista lupaa, sillä haitallisia pohjavesivaikutuksia ottotoiminnasta ei muodostu. Kuten hakija on jo edellä tässä vastineessa tuonut esille, suunniteltu ottotoiminta sijoittuu vedenjakaja-alueelle, jossa kallion pinta nousee pohjaveden pinnan yläpuolelle, eikä haitallisia vaikutuksia pohjavesialueen hyödyntämiselle vedenhankinnassa siten aiheudu. Vesilupakynnys ei siten täyty ja suunniteltu otto on hyvin vähäistä pohjavesialueen kokonaispinta-alaan nähden. Myöskään polttoaineen satunnaisesta käytöstä ja varastoinnista ei muodostu riskejä pohjavedelle, kun asianmukainen suojattu tukitoiminta-alue toteutetaan.

Hakija painottaa, että alueella on ollut soranottotoimintaa lähemmäs 20 vuotta eikä nyt haettu toiminta poikkeaa aiemmasta toiminnasta. Aluetta ei syvennetä ja tehtävä laajennus on suhteellisen vähäinen (2,6 ha). Vesilain mukaista lupaa ei ole vaadittu aiemmissakaan

lupamenettelyissä, eikä pohjavesivaikutuksia ole muodostunut. Alueella käytetään jatkossa samanlaista kalustoa kuin aiemmin ja toiminta ei ole jatkuvaa, vaan kausittaista. Soranotto toimintaan liittyen on tehty lupamääräysten mukaista pohjaveden tarkkailua vuodesta 2005 lähtien eikä ottotoiminta ole vaikuttanut haitallisesti pohjaveden laatuun tai korkeuteen.

Luontoasiat

Hakijalla ei tällä hetkellä ole tietoa mahdollisesta törmäpääskyjen esiintymisestä alueella. Jos rintaüksissa tavataan törmäpääskyjen koloja, tullaan ne säilyttämään, tai vaihtoehtoisesti rakennetaan sopivaan kohtaan uusi jyrkäne, joka soveltuisi törmäpääskyjen pesimispaikaksi. Mahdolliset törmäpääskyt huomioidaan myös ottamisalueen lopullisessa maisemoinnissa. Vaikka alueen pääasiallinen jälkikäyttö on metsätalous, todetaan ottamissuunnitelmassa, että mahdollista olisi myös jättää osa alueesta metsittämättä, mikä osaltaan edistäisi luonnon monimuotoisuutta, esim. paahderinteet ja niihin liittyvä kasvillisuus ja eliöstö. Maisemointisuunnitelmat tarkentuvat ottotoiminnan päättyessä.

Valmistelija ympäristötarkastaja Anna Joutunpää

Esittelijä Ympäristöterveydenhuollon johtaja

Päätösehdotus Ympäristöterveydenhuollon jaosto päättää hylätä Morenia Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen Sastamalan kaupungin Selkeen ja Mierolan kylissä kiinteistöillä Hyynilänkangas 790-511-1-28, Selkee 790-511-1-16 ja Soini 790-512-1-126.

Päättyneiden lupien (4.5.2005 KH § 99 ja 28.08.2012 RAKLTK § 78) ja niiden määräysten edellyttämät jälkihoito- ja muut toimenpiteet tulee tehdä ja hyväksyttävä lopputarkastuksessa 31.10.2024 mennessä.

Hylkäämisen perustelut

Ottamisalue sijaitsee Hyynilänkangas-Suodenniemi pohjavesialueella (0249304). Pohjavesialue on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi, 1-luokka.

Sastamalan Veden vedenottoa pohjavesialueella ollaan hajauttamassa ja lisäämässä, jonka seurauksena Sastamalan Vesi on käynnistänyt tutkimuksen alueella. Näin ollen ei voi ennalta arvioida, mikä on alueelle sijoittuva lopullinen vedenotto paikka ja sen antoisuus, jonka perusteella arvioidaan kertymäalue, jolla muu toiminta voi vaikuttaa vedenottamon vedenlaatuun sekä määrään.

Morenia Oy on teettänyt alueella maatulkuotuksen 8.9.2023. Maatulkuotuksissa tarvitaan riittävästi referenssikairauksia maalajien ja kalliopintojen tulkintaa varten sekä havaintoputkia pohjaveden pinnankorkeuden selvittämistä varten. Maatulkuotukset eivät yksinään riitä pohjavesiselvityksen tekemiseen.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-ainesten ottamisesta saattaa aiheutua myös ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia. Yhteiskunnan intressinä on veden laadun turvaaminen pitkälle tulevaisuuteen.

Edellä esitetyin perustein maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen mukaisen toiminnan ei katsota täyttävän ympäristönsuojelulain 49 §:ssä esitettyjä vaatimuksia eikä ympäristölupaa näin ollen voida myöntää. (YSL 49 § 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella.)

Toiminnalle ei voida myöntää lupaa, koska hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia vireillä olevaan Sastamalan Veden vedenoton hajauttamishankkeeseen, eikä vaikutuksia toistaiseksi voida luotettavasti arvioida.

Maksut ja vakuudet

Maa-aineslupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastusmaksu, kun hakemus hylätään on	360,00
Ympäristölupahakemuksen käsittelymaksu on	1 000,00 €
Mikäli hakemus sijoittuu pohjavesialueelle, lisätään maksuun	250 €
Mikäli hakemus sijoittuu alle 500 m lähimmästä asuin- tai lomarakennuksesta lisätään maksuun	250

Yhteensä 1860 €

Vakuus

Mouhijärven kunnanhallituksen maa-ainesluvan 4.5.2005 KH § 99 (10 000 €) sekä Sastamalan kaupungin rakennuslautakunnan myöntämän maa-ainesluvan 28.08.2012 RAKLTK § 78 (22 380 €) mukaiset vakuudet tulee uusia kielteisestä päätöksestä huolimatta. Vakuuksien tulee olla voimassa siihen asti, kun päättyneiden lupien ja niiden määräysten edellyttämät jälkihoito- ja muut toimenpiteet on tehty ja hyväksytty lopputarkastuksessa.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (MAL 555/1981)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014)
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)
Jätelaki (646/2011)
Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920)
Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (38/2011)
Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013)
Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013)
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n osakaskuntien jätehuoltomääräykset (1.1.2023)
Sastamalan kaupungin yhteistoiminta-alueen ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (1.3.2023)
Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen maa-ainestaksa (1.3.2023)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta ympäristönsuojelulain 190 §:n mukaisesti Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Päätöstä koskeva kuulutus julkaistaan Sastamalan kaupungin internetsivuilla. Päätös julkaistaan Sastamalan kaupungin internetsivuilla. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä verkkosivuilla julkaisemisajankohdasta lukien. Päätöksen tiedoksisaantipäivä on 14.12.2023.

Pöytäkirjanote:

Luvan hakija

Sastamalan kaupunki

Sastamalan Vesi

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä:

Ilmoitus niille, joille on ympäristönsuojelulain 44 §:n 1 momentin mukaisesti annettu lupahakemuksesta erikseen

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

ympäristöterveydenhuollon johtaja Hanna Anttila p. 040 159 7574 tai ympäristötarkastaja Anna Jouttunpää p. 040 592 3103